

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра теорії та історії соціології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Феноменологія міського простору

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень магістр
освітня програма Соціологія
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2024/2025
Семестр	4
Кількість кредитів ECTS	5
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладачі: Марина СОБОЛЕВСЬКА

Продовжено: на 2025/2026 н.р. (підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. () « » 20__ р.

КИЇВ – 2024

Розробник(и):

Марина СОБОЛЕВСЬКА - д.соц.н., доцент, доцент кафедри теорії та історії соціології

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри теорії та історії соціології

Володимир СУДАКОВ

Протокол № 17 від « 30 08, 2024 р.

Схвалено науково-методичною комісією факультету соціології

Протокол від «31» серпня 2024 року № 7

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

1. Мета дисципліни - ознайомити студентів із специфікою феноменологічного підходу в соціальних науках та визначити можливості його застосування у соціологічних дослідженнях міста.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Знати основні етапи розвитку соціології, ключові напрямки сучасної соціологічної теорії.
2. Вміти працювати з науковою літературою та першоджерелами
3. Володіти понятійним апаратом сучасної соціологічної теорії

3. Анотація навчальної дисципліни: Навчальна дисципліна “Феноменологія міського простору” є вибірковою дисципліною з переліку 3 дисциплін за вибором магістрів-соціологів. Предметом дисципліни виступає методологічна та концептуальна специфіка феноменологічної традиції в соціальних науках та визначення перспектив і можливостей її застосування в соціологічних дослідженнях міського простору. В ході вивчення дисципліни студенти зможуть розкрити понятійний апарат і методологічну специфіку феноменологічного підходу; визначити його пізнавальний потенціал та застосовувати в дослідницькій практиці міського простору.

4. Завдання (навчальні цілі): ознайомити студентів із специфікою феноменологічного підходу в соціальних науках та визначити можливості його застосування у соціологічних дослідженнях міського простору.

Це спрямовано на формування компетентностей:

- Здатність виявляти, діагностувати та інтерпретувати соціальні проблеми українського суспільства та світової спільноти (СК02)
- Здатність використовувати соціологічні теорії в науковій та професійній діяльності (СК14)

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	основні методологічні принципи феноменологічного підходу в соціальних науках	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	Аналіз та реферування першоджерел	10
1.2	понятійний апарат і предметну специфіку феноменологічного підходу	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	контрольна робота	10
2.1	визначати пізнавальний потенціал та евристичні можливості феноменологічного підходу в дослідницькій практиці	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	контрольна робота	10
2.2	Застосовувати принципи феноменологічного підходу в дослідженнях міського простору	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	контрольна робота; практичні завдання (кейси)	20
3	Презентувати дослідницький проект	самостійна робота, презентація	Презентація	30
4	Здійснювати самостійно аналітичну, дослідницьку та пошукову діяльність	самостійна робота	практичні завдання (кейси)	20

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	2.1	2.2	3	4
Програмні результати навчання (назва)						
Аналізувати соціальні явища і процеси, використовуючи емпіричні дані та сучасні концепції і теорії соціології (ПРН01)	+	+	+	+		
Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері соціології, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки (ПРН09)					+	+
Вміти використовувати соціологічні теорії в науковій та професійній діяльності (ПРН15)			+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- **семестрове оцінювання:**

1. активна робота на практичних заняттях: РН1.1, РН1.2, РН2.1, РН2.2 – **18 балів/10 балів**
2. виконання контрольної роботи: РН1.1, РН1.2 – **10 балів/6 балів**
3. виконання та презентація результатів дослідницького проекту: РН2.2, РН3, РН4 – **32 балів/20 балів**

- **підсумкове оцінювання:** письмовий іспит РН1.1, РН1.2, РН2.2 (білет містить два питання) – **40 балів** (20 максимальних балів або 12 мінімальних балів за кожне питання білету). Мінімальний бал успішного складання (отримання загальної позитивної оцінки) іспиту – 24 бали.

- **умови допуску до підсумкового іспиту:** Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів за критично-розрахунковий мінімум – **36 балів** для одержання допуску до іспиту обов'язковим є повторне складання контрольних робіт.

7.2 Організація оцінювання:

1. Робота на практичних заняттях з тем 1-6 РН1.1, РН1.2, РН2.1, РН2.2 – протягом семестру
2. Кр 1 з тем 1-3, РН 1.2, РН 1.2 – після теми 3
3. Презентація з дисципліни, РН 1.1, РН 1.2, РН 2.1, РН 2.2, РН 3, РН 4 – після теми 6

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та практичних занять

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	практичні	Самостійна робота
1. Феноменологічний підхід у соціальних науках				
1	Теоретичні витoki та вихідні постулати соціальної феноменології	4	4	18
2	Повсякденність як особлива сфера “життєвого світу”	2	2	16
3	Ключові теоретичні напрямки соціальної феноменології	4	4	16
	Контрольна робота		2	
2. Застосування феноменологічного підходу в дослідження міського простору				
4	Досвід осмислення міського простору в соціологічному теоретизуванні	4	2	12
5	Міський простір та міські спільноти в соціологічних дослідженнях міста	4	2	14
6	Дослідження міського повсякдення: концептуальний апарат та ключові метафори.	6	4	14
	Презентація дослідницького проекту		4	
	ВСЬОГО	24	24	102

Загальний обсяг 150 год., в тому числі:

Лекцій – 24 год.

Практичні заняття - 24 год.

Самостійна робота - 102 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

1. Ritzer G., Smart B. Handbook of Social Theory. Thousand Oaks, CA: Sage, 2001. – P. 1-11, 386-394.
2. Sassen S. Cities: Between Global Actors and Local Conditions. College Park, MD.: Urban Studies and Planning Program, University of Maryland, 1999.
3. Гарфінкел Г. Дослідження з етнометодології / Пер. з англ. — К.: Курс, 2005. — С. 1-40, 41-88.
4. Міхно Н.К. Місто як культурний текст: особливості семантики та синтагматики міського простору: монографія. - Дніпро: Видавничо-поліграфічний дім «Формат А+», 2020. - 423 с.
5. Урбан О. Взаємодія публічного та приватного просторів в українському місті. Культурологія. 2017. Вип. 37(50). - С. 39-45.
6. Урбанізм і Фемінізм. Урбаністичні студії IV. Представництво Фонду м. Гайдріха Бюлля в Україні, Центр Урбаністичних Студій НаУКМА. - К.: Всесвіт, 2018. - 226 с.
7. Ходус О. Феноменологія приватності: досвід соціально-філософського дослідження. Дніпро: Літограф, 2018. - 394 с.
8. Шюц А., Лукман Т. Структури життєсвіту / Пер. з нім. — Х.: Фоліо, 2018. — С.23-40, 52-57, 75-109.

Додаткова:

1. Amin Ash, Thrift Nigel. Cities. Remaining the Urban. — Polity, 2002.
2. Bauman Zygmunt City of Fears, City of Hopes. - London: Goldsmith's College, 2003.
3. Harvey D/ The Right to the City // Richard Scholar, Divided Cities: The Oxford Amnesty Lectures 2003 Oxford: Oxford University Press, 2006, p. 83-103.
4. Farias I., Bender T. Urban Assemblages: How Actor–Network Theory Changes Urban Studies, 2011
5. Rezeanu C.I. Introduction to the Phenomenological Approach to Urban, Residential, and Domestic Space // Logos Universality Mentality Education Novelty: Philosophy & Humanistic Sciences. – 2018. Volume 6, Issue 2, P: 42-56.

Режим доступу: <https://lumenpublishing.com/journals/index.php/lumenphs/article/view/1203/pdf>

6. Meagher S.M. Philosophy in the Streets: Walking the City with Engels and de Certeau // City. 2007. Vol. 11. Issue 1. P. 7-20. Режим доступу: http://www.philosophyandthecity.org/images/Phil_in_Streets.pdf
7. Pile S., Thrift N. (eds.) City A-Z: Urban Fragments. - London: Routledge, 2000.
8. Short J. City as text. The Urban Order: An Introduction to Cities, Culture, and Power. 1996. - Pp. 390-413.
9. Ганаба С. Символічний простір міста як простір пам'яті. Філософія і політологія в контексті сучасної культури. 2016. № 6. С. 4-10.
10. Міхно Н. Місто як емоційний простір: теоретико-соціологічний аналіз. Грані. 2020. №3. С. 6-15.
11. Міхно Н. «Пам'ять міста» і пам'ять в місті: евристичні ресурси хвильової концепції Е. Тоффлера Грані. 2020. №1-2 (23). - С.73-81.
12. Петренко-Лисак А. Нові міста: які вони? 2018. Режим доступу: <https://rubryka.com/blog/novi-mista-yaki-vony/>.
13. Петренко-Лисак А. Місто на дотик. 2018. Режим доступу: <https://rubryka.com/blog/misto-na-dotyk/>.
14. Флоріда Р. Криза урбанізму. Чому міста роблять нас нещасливими. - Вид-во «Наш формат», 2019. - 320 с